Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Ч. 52 (487). Неділя, дня 23. грудня 1928. Рік X.

Адреса Редакції і Адміністрації „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ ПЕРЕМИШЛЬ, Побереже ч. 1.

Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807 Передплата в краю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол. чвертьрічно. В Чехії квартально 18 ч. к. Передплату з Чехословаччини складати на конто Адм. „Укр. Голосу“ в Zivnostenska Banka v Praze). Для Франції 60 фр. річно для Америки 2½ дол. річно.

Ціна примірника 25 с.

Редактор приймає щодня від год. 11—1.
Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орган.

ТАРИФА ОГОЛОШЕНЬ: за текстом за 1 вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має 6 шпальт анонсових) 0·24 зол., для дрібних промисловців укр. інстит. 0·16 зол. Дрібні оголошення по 0·15 зол. за слово, найменше дрібне оголошенне 1 зол., для шукаючих праці подані безпосередно до Адміністрації по 0·10 зол. за слово. Оголошення в тексті 150% дорожші, на першій стороні 300% дорожші. Рахунки платні і заскаржальні в Перемишлі, а замовляючий анонс вже тим самим без застережень годиться на це.

Роковини історичного злочину.

Дня 14. грудня минуло 10 літ як повстанці проти власної держави заняли Київ, поваливши Гетьманщину а з нею і обновлену Українську Державу. Тому то день 14. грудня 1918 остане во віки страшною датою *історичного злочину* Українців супроти власної держави.

Минуло від того часу десять літ. В тім часі появились праці учених фаховців і що-йно в світлі тих праць можна уявити собі той великий гріх, що його приняло на свою совість українське громадянство, зруйнувавши Українську Державу. Капітальна праця фахівця державної господарки проф. Лебідь Юрчика, присвячена *„українським громадянам, що ставлять справи української нації й держави вище за партійні, приватні та особисті інтереси“* — отворила очи всім, що її прочитали.

Ні оден з моментів нашого останнього ренесансу державного не характеризується такою продуктивностю на всіх ділянк х громадського життя, як часи Гетманщини 1918. Колись Великий Гетьман Б. Хмельницький створив такі державно-національні цінности, що ворогуючим потомкам його треба було 150 років, щоби створене державне тіло Гетьманщини знищити. Так і в памятний рік 1918 створено цілий апарат державного життя — взагалі все, на чім спиралися всі погетьманські „демократичні“ уряди, навіть перебуваючи на чужині... в Тарнові чи Варшаві. Що більше — навіть большевики оперли свою „українізацію“ на установах, основаних за Гетьманщини: Українська Академія Наук, два українські університети, 130 середних шкіл, 24.000 народних шкіл і т. д. і т. д.

Годі в ґазетній статі вичислити те все, що дала Україні Гетьманщина р. 1919 *за короткий час шістьох місяців.* Хто ще того не знає, хай загляне до книжки „Бюджетове право“ проф. Лебідь Юрчика, яка повинна стати побіч „Листів до братів Хліборобів“ В. Липинського — *настольною книгою кождого Українця державника.*

Ще перед появою книжки проф. Лебідь Юрчика, другий учений галицький, проф. І. Крипякевич так характеризував Гетьманщину:

„Гетьманщина поставила Українську Державу на дуже високім ступні розвитку. Свідоцтвом того може бути хочби сам оден факт, що молода українська валюта мала усталений і високий курс (гривна рівналася швайцарському франкови — пр. Ред.). Державна орґанізація розвивалась так успішно, завдяки тому, що всі ресорти були в руках фахових людей. Коли уряди Центральної Ради складалися нераз з дуже молодих і недосвідних людий, яких заслугою було тільки це, що вони „свідомі“ Українці — то гетьманський уряд не дивився на це, чи котрийсь урядовець є „природженим“ Українцем, чи ні, а жадав, щоби він мав солідне фахове знання в области, для якої працює. Ці люде, чужі походженням, служили Українській Державі нераз ліпше, як тамті голосні патріоти“.

Очивидно — коли ми підносимо заслуги Гетьманщини для української державности, то зовсім не маємо наміру закривати хиб єї (де їх нема?), а саме карних експедицій, переслідувань деяких українських діячів, акту федерації, *вимушеного* від Гетьмана представниками антанти за обіцяну поміч проти большевиків. Але значна частина вини за це все паде на тодішних провідників громадянства. Гетьман з самого початку обняття влади й пізніще кілька разів звертався до цих провідників з пропозицією дати кандидатів на міністрів, щоб створити цілком національний уряд, якийби допоміг йому усунути прикрі явища в адміністраційному апараті, але ці провідники („Український Національний Союз“) відмовили. Колиж при кінци Гетьманщини і дав Союз кількох міністрів, то продовжував уперту аґітаційну роботу проти Гетьмана.

Дня 14. грудня 1918 розвалено Українську державу. Чиїми руками? Руками потомків тих, про яких історик В. Липинський в оповіданню про смерть Б. Хмельницького каже так:

„Тупий, еґоїстичний анархізм нездатної до самоорґанізації старшини і зрадливість темної „черні“, та їх безглузна боротьба поміж собою — убила найбільшого державного мужа, якого колинебудь мала Україна. Богдан Хмельницький впав від руки всесильного на нашій нещасній землі деструктивного Хама; так як падали досі перед ним і по нім всі ті, що метою свого життя поклали орґанізацію Української Нації і будову власної Держави Української“...

Отже потомки цих, що вбили Великого Гетьмана, завалили теж Українську Державу д. 14. грудня 1918. З тим днем вступили ми разом в полосу Нової Руїни, якої початок очевидець п. І. Кедрин характеризує отсими словами:

„...Турбував усіх хоч сяк-так ознайомлених зі справжнім станом справ — страшенний хаос у столиці й безладдя у всьому краю та свідомість, що причиною цього є інертність, хиткість і повна розбіжність думок і верховної („демократичної“ і „республиканської“ прим. — Ред.) влади, у Директорії УНР“..

Що опісля наступило, знаємо. Утеча, кочовання в ваґонах залізничих, варшавський договір, один і другий, забава в „Раду Республики“ в Тарнові, Риґа, „Алея руж“ в Варшаві, траґедія в Парижі і нинішна „петлюрівщина“ з „Українською Нивою“...

Коли хто називає це „опльованнєм революції“, то таки треба плюнути на цю революцію, яка повалила Українську Державу і започаткувала Нову Руїну.

Дехто пробує боронити цеї „демократичної“ революції „гетьманськими експедиціями і реквізиціями“. Такі арґументи нині сміховинкою. Де будують державу, там такі речі в рахубу не входять. А Габсбурґи як собі погуляли в р. 1914/15 в Галичині? Підносять також, що Гетьманат допустився „зради“ України. Очевидно таке пишуть ті, які не знають, що закон Центр. Ради з 25. XI. 1917 уважав законодавство Центр. Ради провізоричним до часу „сформовання Федеративної Російської Республики“. А це не зрада? А варш. договори УНР не зрада? А складання приречень чи присяг в чужім соймі не зрада?

КОЛЯДА — „РІДНІЙ ШКОЛІ“!

Вже кілька літ під ряд колядується у нас на дохід „Рідній Школі“. Чи то по селах чи в місті чи на чужині — скрізь в той великий день, коли обходимо Різдво Бога Правди і Любови, єднаємося для спільної жертви, і складаємо одноразову данину для тої інституції, яка момент народин Правди зближає. Якось так воно склалося, що найкращий наш обряд — коляду, получено з найбільшою нашою журбою — журбою про молоді покоління.

І цього року будемо також колядувати

Та треба памятати, що теперішний рік не є таким, як попередні. Він — раз — є роком ювилейним, святим, який нагадує нам величну хвилю народин нашої Держави, а друге — є роком незвичайно важким для „Рідної Школи“. І тому повинен цьогорічний різдвяний дар „Рідній Школі“ бути в десятеро більший, як давніщими літами.

Треба нам нагадати собі, що десять літ тому ми обходили Різдво таке величне, таке ясне і торжественне, як ніколи. То, до чого тужили предки, для чого гинули тисячі найкращих з поміж нас, стало фактом і ми мали щастя пережити велике свято Правди у державі, яку Правда покликала до життя.

Та пережили ми всього раз його. Держава наша впала, заломали її і свої і чужі темні сили — і нам зостало тільки бажання: Ще дочекати того, щоб обходили ми знов це свято в вольній хаті! Кождого року те бажання плине враз з колядою і дасть Бог — сповниться воно.

Та само бажання не вистарчить. У слід за бажанням мусять піти тверді діла, які йому дадуть тіло та візвуть до життя. І от одним таким ділом, що наше найсвятійше бажання реалізує, є якраз „Рідна Школа“.

Говорити про її вагу, про її працю та значіння для сучасности й майбутнього не треба. Кождий Українець те знає і кождий Українець причиниться до того, щоб „Рідна Школа“ цього року одержала як найкращу, найбогатшу коляду.

Якжеж це перевести?

Перш всього до діла треба вже забратися тепер. Виділи Читальні, Сокола, Луга та инших установ повинні ввійти зі собою в порозуміння та скликати осібну нараду в тій справі. На нараду попросити місцеву інтеліґенцію, особливож священиків, щоб вони допомогли тій благородній акції.

Де є в селі хор — там повинен він зайнятись колядою. Деж немає його — там хтонебудь, що краще співає, возьме на себе обовязок навчити вибраних співаків бодай кілька колядок.

Село треба поділити на райони і колядувати належить одночасно в кілька ґруп. Якщо коляда не обійде всього села в днях Різдва, то її треба перенести на Новий Рік та на Йордан.

При томуж треба памятати, що за гріш сьогодні тяжко і тому коляду треба приймати в натурі: в збіжу, яйцях то що. Збіже треба продати, а тоді вже й гроші переслати на руки Головної Управи.

Та ще треба памятати, що та коляда мусить випасти величаво. Колядувати повинні передовсім Соколи й Луговики — а ще краще молодші хлопці з вертепом

Тому до праці! Приготуймо гідний дарунок „Рідній Школі“ — такий, якого вона може сподіватися від Народу, що бажає жити і не бути наймитом на своїй землі! — К-к.

КУДИ ІДУТЬ НАШІ ГРОШІ?

„Укр. Голос“ в числі 41 з 7. X. 1928 р. ясно доказав, як на долони, куди ідуть наші гроші. А хто тому винен? Ми винні. Ми самі. Як не зовсім — то в більшій части. Ми на хвильку перед виборами до теперішнього польського Сойму ледвиледви отворили спячі очі, та на пів ще в дрімоті запрятували собі голову тим, як би то ще яку партійку видумати, партію-партій в безконечність. Та не торкаю я тут виноватців поодиноко. Ми тут всі винні. Звертаю лиш з натиском увагу, щоб витягнути з сего науку на бу уче. А то воно „будуче“ буде: завтра, позавтра і позазавтра. Певно буде. Стережімся сего! Бо лихо нам буде. Тільки єдність [illegible] може нас уратувати. [illegible] не Українець. Він той червак, що — аби істнувати самому, точить все. Отже геть з черваточиною! І геть з ідеєю, що нас розкладає.

Якби ми були пішли до виборів всі враз як один, то кождий вгадає — кілько ми могли мати своїх сенаторів і послів. Для тих, що махають наче рукою і насмішливо покивують головою, зображу се рахунково: В границях нинішної Польщі живе около 28 міліонів людий. В тім числі Українців є певно 8 міліонів. Мало що не на 3 мешканців в Польщі є оден Українець. Їх двох нас оден. Отже ми становимо майже третину населення. І так воно є. То ми повинні на 555 державних представників народних (сенаторів і послів) мати також трету пайку т. є 185 — вже щонайменче. А ми що, і сотки не маємо. А як би ми нині мали в польськім соймі ще раз тільки послів — як маємо, якби тоді з нами числилися. І певно наші гроші не йшлиби виключно на инші цілі. Так, так, за наші гроші будуємо чужим палати, а самі віка коротаємо в землянках-бурдеях.

Панове голови партій і партій без кінця! Правда, що настав слушний час злятись в одну посередну, здорову, мудру, сильну партію, якаби нас вивела на денне ясне світло, на світло правди і науки? Але науки доброї, яка не заганялаб наших ідейних одиниць в тюрму на погибель. Зазначую ясно, що як ми хочемо жити, то всі українські партії мусять, і то конче, злятись в одну українську партію, щоб нас щурі не загризли. Сеж ясне кождому.

Питаюсь раз одного старенького Українця, котрого я задля його досвіду і розуму дуже цінив, як охоронитись перед щурами, які занадились до мого маленького господарства, та нищать все — і зерно, і яйця, і малі курята, і міхи і убрання і все. А він на те: „Рада є певна, — там де щури приходять, то прийдіть ви і вони певне не прийдуть, але знов вони певно прийдуть, як ви не прийдете“. Та щож, коли таких, щоб так робили, між нами не богато.

Знаю один наш повіт, в якім ледви-ледви дихає ґімназія „Рідної Школи“. Утомлений кружок „Р. Ш.“, щоби матеріяльно як ту ґімназію підтримати, звертаєсь до громадських рад о поміч і пропонує, щоби громадська рада в селі на засіданню буджетовім — вставила в розходи на „Рідну Школу“ від 100 до 300 зол. Годиться на се писар, віт і радні. Село чисто українське. Таких сіл в повіті 70. Якби кожде село дало з буджету пересічно по 150 зол, то „Рідна Школа“ не вмерлаб, не гинулаб, маючи річно з повіту около 10.500 зол. А що то є для громади 150 зол? По нитці, тай для „Рідної Школи“ шовкова сорочка. В межичасі впливає до громадської ради подання польських стрільців о грошеву поміч. Прийшов час і рада — радить. І що урадили: „Не даймо Рідній Школі тай може і польським стрільцям не дамо“. І так буджет пішов до затвердження. А що з того вийшло? Буджет звернули і приказали вставити якусь там суму (більшу як 150 зол.) для польських стрільців, чи для польського комітету фізичного виховання, а нам — дулю. Зрозумів ти герою „незнаного імени“?! Друге подібне. Міська рада, в якій є бурмистром вправді Поляк, але людина совісна, (не мож і їх всіх взагалі уважати за злих, є і між ними чесні) пропонує радним українцям того міста взяти 2 морґи громадської толоки для Тов. „Сільський Господар“. Наші думали і думали над тим, тай до нині думають і толоки не мають. За те в межи часі там, де паслись наші вівці, [illegible] са шуміла“, стала і стоїть стрільниця польських стрільців. А ти Іване паси свої гуси і вівці на печі, та добре сокоти, а то щей і під кулі колись влізуть.

Значить, — як ми не пропадем, — то вони пропадуть. Ідім-жеж — поки час. — *Марко Марків.*

Чи це розумне?

У Львові сталась така подія: У львівського купчика-жида Фуліма Проміса служила селянська дівчина, Українка гр. кат. обряду, Марія Войтенко. Нанялася вона на службу в того жида тоді, коли його донька Фані мала 6 місяців. Отже дитина виховалася під оком служниці і її полюбила. Перед двома літами, коли Фані мала 14 літ, М. Войтенко намовила дівчину, щоб утікла з нею і вихрестилась. Дівчина згодилась, а М. Войтенко умовилась з гр. кат. служебницями ЧВВ і одного дня потайки зникла з дівчиною з дому купця і віддала дівчину до СС. Служебниць, а сама виїхала до свого села.

Можна собі представити розпуку родичів Фані. Отець став шукати своєї дитини по всіх усюдах. Догадувавсь він, що його дитина мусить бути скрита в монахинь і тому уживав всіх способів, щоб її віднайти. Але й монахині вміли дитину сховати. Купець навіть виєднав собі послухання в нашого Митрополита — але очивидно Митрополит не знав, що Служебниці сховали жидівочку і запевнив жида, що йому нічого не відомо про побут його доньки в якім-не-будь гр. кат. монастирі, а навіть дозволив шукати дівчини по монастирях. Та даремні були пошукування жида.

Але він не тратив надії, що таки віднайде свою дитину. Кажуть, що занедбав свій склеп, безнастанно думав про свою дитину, наймив собі аґентів, які всюди мишкували за його донькою Фанею. І от по двох літах віднайшов свою дитину. А саме 16-літний хлопець його сусіда був нанятий жидом на те, щоб чильнував дому Служебниць. І дійсно одного дня побачив він Фаню в товаристві монахині. Доніс це батькови і цей тижнями чатував перед домом. Врешті перед кількома тижнями монахиня вийшла з Фанею до лікаря. Батько-жид вхопив свою дитину і при помочі поліції відібрав її. Тепер Фані по двох літах побуту в монастирі знову у своїх родичів.

Якби воно не було, то симпатії кождого людяного чоловіка будуть по стороні батька, що стратив нелітну дитину. Якось ніяково, що наші СС. Служебниці аж на таке далися намовити. Чи в нас нема дітий, якими вони занялисьби? Чи не краще булоб якби вони через два літа, замість удержувати жидівочку Фаню, удержували нашу дівчинку і навчили її любити свою віру і народність? А таких дівчат в нас є тьма-тьменна. От останніми часами зголосилась в нашій Редакції бідна прачка-Українка, яка повдовівши перед кількому літами, не в силі дітий удержати і просить, щоб її дівчинку привяти до якогось нашого захисту, бо дитина ходить до чужої захоронки і там зотратила вже свою віру і мову. Ми без адні, але думаємо, що СС. Служебниці повинні її приймити на місце жидівочки Фані. На бажання подамо адресу дівчинки.

Голос з під стріхи.

За нас ще Бог не забув
І Божая Мати,
Ще засьвітить колись сонце
До нашої хати.

Тілько ми всі Українці
Разом обєднаймось
Під прапор блакитно-жовтий
В громаду ставаймо.

Єднаймося, братаймося
В товариство чесне —
А в братерстві, в щирій праці
Вкраїна воскресне.

Осип Драґан, селянин.

Громадяни! Памятайте, що скріпленням основ „Просвіти“ скріплюємо належитий розвиток народнього життя. А зробимо це як члени „Просвіти“.

Pr. 56|28|2. Sąd okręgowy w Przemyślu postanowił na posiedzeniu niejawnem po wysłuchaniu Prokuratora przy tymże Sądzie: a) zatwierdzić po myśli przepisu z art. 76-go rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 10. maja 1927 poz. 398 Dz. Rz. P. Nr. 45 ex 1927 dokonane dnia 4-go grudnia 1928 przez Starostwo w Przemyślu zajęcie czasopisma Ukraińskij Hołos Nr. 50 z dnia 9-go grudnia 1928 r. z powodu, że zamieszczone w tem czasopiśmie ustępy w artykule „Krow kłycze“ od słów: i majetsia wrażinja“ do słów: „I tak policja szukaje“ do słów „szkoda „howoryty“ — cały artykuł p. t. „Switelnyky horjaszczi“ w artykule w sprawie budowy narodnych pamiatnykiw“ do słów „duże skropulatno korystaje“ wreszcie w artykule „Z Polszczi i pro Polszczu“ od słów: „tak howoryw polskij Minister“ do słów „Swoho nasełenja i swoho narodu“ zawierają w sobie znamiona występku z artyk. I. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 10. maja 1927 poz. 399 Dzpp. Nr. 45 ex 1927. b) oraz wydać po myśli przepisu z art. 77 cytowanego na wstępie rozporządzenia zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tegoż czasopisma zakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie pod rygorem następstw przewidzianych w art. 60 tegoż rozporządzenia. — Sąd okręgowy w Przemyślu Oddz. VI. dnia 10. grudnia 1928. — Wilecki.

Дописи.

Париж. (від нашого кореспондента). Вже на кілька тижнів до листопадової річниці Українська Громада в Парижі підготовлялася до того, щоб зєднати усіх наших еміґрантів у святкуванню 10-ліття нашої Держави та щоб це свято випало величаво. Розіслано запрошення до усіх еміґр. орґанізацій і як можна було сподіватися — при виповненій по береги салі відбуто святочну академію вечером 10. листопада ц. р. Хоча це свято було першим, від коли існує еміґрація — то випало імпозантно і лишило у всіх незабутне враження. Програма була така: Промова голови Укр. Гр. — п. І. Стасіва, що згадав про цілу героїчну боротьбу нашу за свою державу і взвав усіх до єдности, далі хор відспівав під проводом п. О. Чехівського кілька пісень, п. Бобрів згадав про змагання Західних Областей за самостійність, а далі пішли декламації, сольоспіви і дуети. Велике враження викликало відчитування привітів, перш усього від ґен. Удовиченка, а потім від укр. орґанізацій у Франції. На кінець п. Антоненко відчитав присутним вістки про листопадові події у Львові, які викликали загальне обурення. Закінчено свято відспіванням народнього гимну і піснею „Не пора". Усі розходилися з думкою про тих, що полягли і в кождого тихо рвалося з груди бажання, щоб Українці могли вже раз у своїй вольній хаті обходити таке свято. — Тутешна Укр. Громада — це єдина орґанізація, що обєднує усіх Українців без огляду на територію, всіх, що стоять при жовтоблакитнім стягу. Вона найсильнійша у Франції і тому вороги наші стараються за помічю своїх посіпак розбити її. Позакладали вони товариства, до яких на жаль далася втягнути частина нашої еміґрації, видають навіть часописи: одна з орієнтацією на Москву, а друга на Варшаву — але Укр. Громада має у своїх членах таких людий і всі вони так почуваються Українцями і вірять у побіду великої ідеї — що ті ватії нічого їй не шкодять. Орґанізація та сильно і гордо держить рідний прапор, під який обєднує усіх, кому дороге наше минуле й дороге Будуче нашої рідної землі. — Еміґрант.

Годині, пов. Мостиска. Наше село недавно збудилося з повоєнного сну і взялося до праці. Відновилася читальня „Просвіти", повстала кооператива а в місяці липні оснувалося товариство „Луг". Ті товариства зорґанізували майже всю молодіж і молодих господарів в селі. Старші покоління відносяться зовсім байдужо до тих товариств і нічим не цікавляться. Але не треба тратити надії, що і старше покоління вгуртується в тих товариствах та поведе працю разом з молодшим поколінням. Виділ Луга хотів устроїти Лугове свято, але староство не позволило. Рівнож не хотіло позволити на Просвітне свято, а тільки з великою бідою позволило устроїти його 18. XI. ц. р. з великим застереженням. Того самого дня по полудни явився в салі комендант постерунку зі Старяви і казав зняти національний прапор з читальні, а відтак зайшов до середини і заглядав всюди, навіть за кождий образок. Опісля зажадав від голови читальні і голови Лугу, щоби йому дали поіменний спис всіх членів. Коли ці запитали, на якій основі він жадає від них цего і щоби показав розпорядок староства взглядно доведства — відповів, що він то мусить мати для себе. Але це нічого йому не помогло і люди не налякались. О год. 4 пол. відбулася панахида по поляглих стрільцях. Почесну сторожу держали Луговики в одностроях, а церков не могла всіх людий помістити. По панахиді всі удалися до читальні Просвіти, де відбулося посвячення нового дому, доконане о. Гамерським і о. Пшепюрським. Відтак о. П. короткими словами пояснив ціль і значіння Просвіти і візвав всіх до орґанізації. Від філії „Просвіти і „Лугу" в Перемишлі привітав усіх інж. Артимович і візвав, щоби всі товариства спільно працювали над економічним і політичним визволенням нашого народу. Опісля зачав промовляти орґанізатор Мостищини Дир. Байдала, але жандарм вбіг до салі і не дав йому докінчити. Зачався концерт. Співав хор з Годині і зі Старяви. Хор зі Старяви виконав кілька пісень і колядок гарно і вміло. Не диво, що публика не хотіла співаків пустити зі сцени і рясними оплесками змушувала їх до відспівання надпрограмових пісень. По концерті відбулося ще представлення, яке вийшло рівнож гарно, а аматори можуть бути вдоволені, бо кождий присутний виніс добру моральну науку. Цей день для Годині буде заохотою до дальшої праці.

Бучачі, п. Перемишль. Наша Читальня „Просвіти" має власний дім, де приміщується також кооператива і „Сокіл". Під проводом п. Василя Ногайського повстав при читальні мішаний хор, який своїм виступом підчас свята „Просвіти" в Перемишлі минулого року гарно пописався. Дня 9. грудня відсвяткувала наша Читальня 60 літ. ювілей „Просвіти". Дня 8. грудня бр. відправилося в церкві богослуження з панахидою по померших членах „Просвіти". Майже кождий господар у селі прикрасив свої віконця ювілейними наліпками „Просвіти". В неділю, дня 9. грудня б. р. о год. 7. вечер відбувся з нагоди 60-ліття „Просвіти" концерт, на програму якого складалися хорові точки, декламації, реферат. Всі точки, передовсім хорові, випали дуже добре. Хором проводив п. Шумелда Павло який приготовляє хор на повітовий ювілей „Просвіти" в Перемишлі. Гарне враження зробили на присутніх декламації шкільної моледі та старших громадян. Відповідний під цю хвилю реферат виголосив Др. Микола Хробак, делеґат Філії Т-ва „Просвіти" в Перемишлі. По концерті відбулися товариські забави, які протяглися до пізної ночі. Сподіємося, що за приміром чит. в Бушковичах підуть всі инші читальні, так що не буде ані одної читальні якаб не відсвяткувала 60-літ. ювілею „Просвіти". Належить зазначити, що чистий зиск з концерту зложила читальня на ювілейн. дар „Просвіті".

З Польщі і про Польщу

Польський сойм молотить тепер буджет в комісіях. При тім від часу до часу польські посли підставляють урядови ногу, але як уряд вищірить зуби проти них — вони смиріють. Бояться, щоб уряд не розвязав сойму або иншої якої пакости не зробив соймови. Та це собі гейби забава в цюцю-бабку, а тимчасом в Польщі біда чим-раз сильніще калатає до брами. Кождий стогне і нарікає на біду: урядник, купець і селянин, робітник і фабрикант. Грошей роздобути — навіть на величезний процент — дуже тяжко. Самі польські селяни зголосили в однім Банку господарчім, що бажають позичити 400 міліонів. А банк каже, що не має гроший. Таке саме в инших банках. Супроти того визначний економіст польський, проф. крак. університету і посол сойм. Крижановський каже, що одною з головних причин теперішної польської біди є „етатизм". Він перестерігає уряд, щоб тім етатизмі не перетягав струни, бо трісне, а тоді злотий заломиться і стане стрімголов падати — себто може наступити банкроцтво. Щож то є „етатизм"? Етатизмом називають той стан державної господарки, коли держава бере все у свої руки і нагинає його так, як їй це вигідне і корисне. На приклад: Перед війною панував в економічнім життю Австрії — „лібералізм" т. є. свобода. Кождий господарив собі так, щоб добре на тім вийти. Селянин продав собі збіже і худобу, де хотів і за ціну, яку вдалось йому виторгувати. Те саме з фабрикантами і купцями. Кождий з них старався фабрикувати чи продавати найліпший і найкращий крам, бо інакше з торбами піде — люди його опустять. За виїмком соли і тютюну, які були монополем т. є держава сама добувала сіль й управляла тютюн і продавала по цінах, які собі сама визначувала. Це було зле, бо люди мусіли часом за кепський тютюн добрі гроші платити, а иншого тютюну не можна було дістати, бо держава не дозволяла продавати инший тютюн. Польща не лишень переняла всі монополі австрійські, німецькі і російські, але і сама творить нові і старається ціле економічне життя взяти у свої руки. Тому тепер маємо монополь сірників, горівки, обезпечення від вогню і т. д. Держава визначує ціни на збіже, мясо, вугілля; не дозволяє вивозити до инших держав збіже, мясо; приказує, як має бути мелене збіже, з якої муки пекти хліб. Держава задержує охорону льокаторів (комірників), так що властитель дому не може своїм домом розпоряджати так, як хоче. Якби навіть сам не мав мешкання, то не може він усунути комірника з дому. Так само держава не дозволяє привозити товарів з инших країв, а свої фабриканти з цего користають і фабрикують товар гірший і дорожчий, бо не мають конкуренції. А щоби який инший свій фабрикант не робив конкуренції, тому фабриканти лучаться в спілки (картелі), які установляють собі однакові ціни і тд. Так отже держава кермує цілим життям економічним і забирає собі 2/5 т. є. 40% всіх доходів своїх горожан, підчас коли напр. в Америці держава бере тільки 3% доходу своїх горожан. Тому нема дивниці, що в Польщі чим-раз тяжче жити, бо всі бідніють. І тому проф. Крижановський перестерігає перед такою політикою, званою „етатизмом".

Що чувати в світі?

Союз Народів уже зібрався на грудневу сесію в Люджано. Зразу, по початкових нарадах здавалося, що ціла та сесія буде така млява та нудна, як і попередна, бо крім балаканини та перешіптувань великих політиків по приватних домах, нічого важнішого не постановлено. Так і впадало в очі, що Союз — це собі спілка „сильних міра сего", яка є тільки на те, щоб на його засіданнях про що инше говорилося а в дійсности що иншого робилося. Тимчасом показалося, що так воно не є. Порушено вже доси на першив кількох сесіях справу Литви і Надренії. Відносно Литви постановлено Союзом вислати спеціяльну комісію, якаб польсько-литовські відносини розслідила на місци і погодила вже раз обох противників. Що до Німеччини, то між членами Союза є роздвоєння. Бріян за ніяку ціну не хоче опорожнити Надренії, а його становище попирає по части Чемберлен. Тимчасом Штреземан опирається на тому, що Німеччина є членом Союза і не може бути трактована за щось гірше як другі і таки жадає свого. „Або ми є вороги з Францією, або ми однакові члени Союза" — каже він. За ним стоять німецькі націоналісти з королем часописів Гуґенберґом, які жадають навіть, щоби Німеччина виступила з Союзу, коли її не трактують як члена, але як щось гірше. Справа стає пекучою: Штреземан поза Союзом перебалакує і з Бріяном і з Чемберленом — а цей звова спішиться вертати до хати, бо король може вмерти кождої хвилі і його в Англії потрібно. За Штреземаном зноваж стоять инші члени Союза, а навіть Італія підпирає його потихеньки.

Большевицькі головачі мають богато клопоту з т. зв. антисемітським рухом. Іменно в останних тижнях далися зауважити скрізь на терені Московщини масові виступи проти Жидів. Виступають в першу міру комсомолці, далі робітники а навіть дуже часто проводирі комуністичної партії. Жидам, які працюють по фабриках та заводах, вони роблять ріжні пакости і Жиди не мають навіть в кого впімнутися за свою кривду, бо від найвищого урядника до робітника кождий їх ненавидить. Останними часами стала славною на цілу большевію справа Елізовска, яка обійшла всю пресу, а яка ярко свідчить про порядки і свободу горожан в червоному раю. Виглядає вона так: В селі Елізово під Минськом є фабрика скла і як всюди, працювало в ній богато Жидів. Робітники комуністи та наставники фабричні докучали їм на кождому кроці, а вже найбільше знущалися над молодою Жидівкою, Баршаївною. Коли Баршаївна запротестувала раз проти дикої поведінки та неслушних уваг — три директори фабрики зловили її, здерли з неї одяг і кликнули на усіх робітників, щоб йшли дивитися на голу Жидівку. Робітниця удалася зі скаргою до робітничої ради, але там сказали їй, що не мають часу займатися такими дурницями, а славні директори розлючені, що вона посміла на них жалітися, казали її прилюдно роздягнути і посипати попелом. Справою тою зайнявся часопис „Рабочий", але уряд не думав ще вглянути в неї. І щойно, як Жиди підняли крик, як „Ізвєстія" і „Правда" порушили кривду Баршаївної, забралися комуністи до розсліду відносин в Елізовській фабриці тай то усунули лише кількох робітників, а справу затушували. Подібні факти діються в большевиків скрізь і по селах і по містах, бо люди видячи, як Жиди пообсідали всі уряди та кращі становища, уважають їх за виновників всього лиха та нужди в теперішній большевії. Уряд покликав до боротьби з антисемітизмом спеціяльну Ліґу, бо не може просто ради собі дати з роззвірилими комуністами та комсомолцями. І так то виглядає рівність та свобода горожанська за червоним кордоном.

Німеччина не покидає думки про прилучення до себе Австрії. Недавно на зїзді ґазетярів у Берліні виголосив премієр Міллер велику промову політичну, в якій сказав таке: „Увільнення Німців з під окупації — це не тільки ціль німецької політики, але й політики світової. Німці мусять жадати, щоб могли самі о собі рішати. І хоча справа прилучення Австрії сьогодні не дуже на часі, то Німці про це памятають, як про дальший тяг самовизначення німецького люду. Нема народу австрійського. Є тільки нарід німецький, замешкалий в Австрії і так як Бретонці є Французами, так Австрійці є Німцями. Ми є один народ". З тої мови видно, що хоча Бріян чи Чемберлен проголошують про неможливість прилучення Австрії до Німеччини — то Німці на їх

І. МАРКІВ.

СМОЛЬСЬКА.

Коби ви знали, як мене рука свербіла! Годі було видержати. А з душі все щось відзивалося: „іди привитайся". От я і витаю вас жіночки мої любенькі. Як поживаєте? Приятельки від початку світа! Страх, як я любуюся вашим пожиттям, вашою згодою, вашим щебетом рано, в полудни, а часом і в пізну ніч... Співати-мете, соловейки, мабуть і до скончання міра сего.

Бо... ах, де я знайду слів на звеличення вашого співу, вашої музики, непоборна свекрушко і пишна невісточко. Якоюж нещасливою була небіжка Ева, що не мала свекрохи. Де, де! Нема що й казати.

Одна моя приятелька сидить на печі:

— Скарав мене Господь тобою, ти Сурко розтріпана. Н лила ти вже мені сала за шкіру, гора би на тебе зісунулась. Чому не даєш мені спокійно віку докоротати? Чого хочеш від мене?...

— Сичиш? Що тобі доляга-? Може не маєш чого жерти. Бодай же би я тебе була не знала: Сім літ лоточиш моє серце, кишки з мене торочиш. Десь у люлий свекрухи, як Біг приказав, а моя мов з ланца зірвалася.

— Так, так. Я з ланца зірвалася. Лишень ти досконала, як ангел з фостиком. Ти ще дівкою була, як по полі вивівкувала:

Ой, коби я діски[1]) знала, хто [моя свекроха,
Від тепер бим проклинала кож- [дий день погроха.

Може ти так не співала?

— Бо моє серце мені віщувало, що на таку натрафлю.

— Не боюся я твого проклону. Я ще собі пані у своїй хаті. Розумієш? Зась тобі до мене.

— Як зась, то зась. Лишень, як сорочку прати, то я не зась. Га?

— Не пери. Чужі люде мені виперуть. Ти і випереш, що всі знаки по блохах лишаються.

— Гей, милий Боже! Я собі руки при її шматі обморожую, а вона мене так шкалює.

— Бо ти того варта. Знаєш? Мене не запитаєшся, як робити, ай по свойому ґнирієш. Люде з тебе сміються.

— Коби вже з тебе не сміялися. Не журися мною, ай свою честь обгороджуй. Чого хочеш нарешті від мене? Чи я не роблю? Подивися на мої порепані руки. Чи я си пусто заходжу? Чи не маєш чого їсти?

— А диви, яка широка ґаздиня, що має мені що їсти дати. Лацно ніс до гори дерти, як на мою готову працю прийшла. Ти мені їдіннє вимовляєш? А хто тобі діти вибавив?

— То діти вашого сина.

— Не кажи „вашого". Їдь дальше, як до тепер їхала. Одного я тобі зичу: як діждеш колись невістки, щоби була для тебе така, як ти є для мене. Дай тобі Боже такого самого хліба покоштувати.

— Якби я була на вашім місці, — сиділаби за комином, що й світ би за мене не знав.

— А за мене най знає. Ох, най знає, яку наругу я за свій гіркий труд поношу. Працювала я цілий вік, ночи не досипляла, до купки дорібок тулила, а на старші літа пся мати розсілася на моїй праці і в гріб передчасно мене ваганяє. Як ще зможу, то вийду на двір і буду на цілий писок кричати.

— Ба, ба, коби то свиня роги мала, то би пів світа побуцкала.

— Ще мене й так назвала? Добре! Най буде! А ти знай, що ти Смольська.

— Яка смольська?

— Ну, Смольська. Чуєш, Смольська, тай шлюс.

— Та чи ти стара оцапіла? Яка я Смольська?

— Або я знаю? Знаю, що Смольська і більш нічого.

— — — — — — — — — —

Прийшов до хати мужчина: одної син, другої муж.

— Чи знаєш чим я зістала? Я, твоя жінка?

— Пек тебі! А ти що? Вдуріла?

— Вдурій ти разом з твоєю родиною. Ось твоя мамуня Смольською мене зробила.

— Чим, чим?

— Глухим уже став. Абисте всі поглухли. Смольською мене твоя мати назвала.

— Ну, то добре; то ладне прізвиско. Я сам хотівби таким стати. Давай що їсти.

— Так? То так ти за мною, за жінкою стоїш? То так ви всі на мене напосілися? А на щож ти мене брав, коли за мною не обстанеш?

— Та дай мені спокій. Чи тебе вовки їдять, чи Татари на тебе напали?

— Гірше від вовків і від Татарів, бо щоденно сверлить моє серце, мою душу. Все твоя славна мамуня робить.

— Ти, жінко, тримай писок, або вкусися в язик. Вже знов гризоту ви розпочали?

Стара ізза комина:

— Синочку, не дає мені твоя жінка на світі віку докоротати. Гризе тай гризе.

— Та за що гризе? Через що ви сваритеся? Що вона вам, мамо зробила?

— А дивися! Він питає, що вона мені зробила! Замість на жінку посварити, він на протокол мене бере. Добрий син!

— Бійтесь Бога, мамо та деж я вас на протокол беру. Але прецінь хочу знати, ізза чого вам пішло. Скажіть одна або друга.

— Добре, добре, синку. Так ти матір шануєш? На то я тебе годувала, щоби ти жінку на мене напускав? Кому-ж мені тепер поскаржитися, хто за мною обстане? Життя у мені ще калатає, годіж живій у гріб лізти. Чекайте трошки, не задовго я вам уступлюся.

— Що мені з вами робити? Одна сьої, друга тої. Скажіть мені, ради Бога, чого ви сваритеся! Не вжеж у нас нема вже того Божого духа, що велить любити ближного? Не роздирайте мого серця, не допроваджуйте мене до розпуки. Ви, мамуню, троха потерпіть, а ти жінко, уступися, як на вас дюк найде.

— Я тобі цілком уступлюся. Як я тобі не жінка, то заберусь до родичів або на службу піду. Не бійся, в світі не загину.

— Агі на тебе жінко! — сплюнув муж і забрався з хати.

А жінки дальше сварилися. Та гріхом було би обстоювати, що постійно жерлися. Були вхилі, що вони помирялися, жили в згоді, приязно говорили зі собою. Неначе всьо забувалося. Навіть якось сердечність між них вступила. Така вже душа людини, що часом усі кривди прощає....

Одначе найменша дрібниця викликала між жінками гризню і знов у хаті пекло творилося. Стара обстоювала свої довголітньою працею набуті права, а молода сього не признавала.

Вона мала право до всього з простої причини, що стара мітла до нічого, новою замітають, а стару в печі палять...

Одної ночі молодих побудив плач колискової дитини. Що є? Чому стара не заколише? Передше плачу мало чути, бо здоровим сном засипляли, а стара по ночах не спала, на кождий голос дитини колиску шнурком гойдала. Нині чомусь так не є.

— Мамо, мамо, чи чуєте? Заколишіть дитину!

Дитина дальше репетувала. Обоє молоді повставали, засвітили. Вони до старої а вона студена мов лід, скулена на печі.

— Марисю, таж мама не живі!

— Неживі! Значить умерли! Ой, Боже, Боже.

Стару обмили, прибрали, на лаву положили. Посходилися люде послідну прислугу християнській душі віддати. На другий день похорон. Пішли по хоругви, по священика поїхали. Людий повна хата понасходилася. Марися варить страву в печі; треба по погребі людей приняти. У хаті легенький шепіт молитва, або тріск горючої свічки. Ангел смерти розпростер крила над хатою. Та якось дивно, що над мерцьом ніхто не плаче, не заводить. Чи нема кому? Справді нема. Стара не лишила сестри, ані доньки, а синові не випадає заводити. То вже жіноча повинність. Омкно й синові стало, що в нього не так, як в людий. От він закликав жінку до сіний:

— Марисю, якось то не пасує, що ніхто не заводить. Може би ти пішла трошки заводити.

— Що я бу у приговорювати!

— Ей, яка ти! Як то що! Не знаєш, як людий є? Стара Євка над своїм чоловіком так плакала:

„Штефане, Штефане! А хтож за мене тепер дбати буде, так, як ти дбав? Я раз пішла сіно громадити, а як голодна вернула, то ти мені паленички лишив". — І ти також можеш щось доброго знайти. Пек запек! Не вжеж мама тобі зле робили. Я тебе дуже прошу, іди заводи.

— Добре, зараз піду.

Вернув син до хати, став коло стола. Марися пригладила жмуди, припняла святочну запаску. Прийшла ід свекрусі, глянула на ню. Стара спокійно лежала, лише невістці здавалося, що не замкненим оком на неї глянула, ніби говорила:

„А що небого! Хочеш знати те, що я з аю? О, голубко! За таке знання душею треба заплатити. Чуєш? Душею. Я знайшла тайну вічности. А хто її збагне, — нічого більше не потребує. Всьо мені тепер байдуже. Погодімося обі. Ходи близше до мене".

Марися підійшла: заломила руки і зайойкала.

„Ой—йой—йой—йоооі!... Мамусуню мої, мамунцуню! А деж ви від нас і еге! А деж ви в таку далеку дорогу від нас вибралися. Там де сонце не догріє, ані вітрець не довіє, ані дощик не докропить. А хтож мені буде дігочки бавити, хто їм буде співа и? Ой свекрушко, моя свекрушко. А хтож скаже мені „Смольська"...

Раптом прискочив муж, хопив жінку за комір: „Марш! марш! Марш діяволе!"

Ото-с назаводила! Пек ти бідо! — і виштурив жінку до сіний...

Небаром приїхав духовник і стару винесли на вічний спочинок.....

[1]) дійсно

Приготовте богату коляду „Рідній Школі"!

мови не оглядаються і прямують до свойого. А в Австрії, як відомо, справа „аншлюсу“ (прилуки) находить богато-богато прихильників, хоч сам уряд для світового спокою та для замилення очий проголошує, що це неможливе з огляду на господарчі труднощі. Ну — побачимо — чи таке то воно не можливе!

Анґлія і Франція уже порозумілися між собою і виступили одним фронтом проти Німеччини. Чемберлен, анґ. мін. спр. загр., який не давно повернув по довгій хоробі до урядування і Бріян, фрацуський мін. спр. закорд: виголосили — один в Льондоні, а другий в Парижу — мови, що мають майже той сам зміст. Ані Анґлія ані Франція не хочуть звільнити Надренії від війська скорше, аж Німці сплатять довги, а Бріян, уважає навіть Надренію свого рода заставом в руках Франції, і каже, що як би Надрення віддати Німеччині, то тоді нема певности, чи одного дня Німці не перестануть платити репарацій (довгів). По обох тих мовах видко, що Анґлія і Франція, хоча як вони великі, то таки потерпають за свою шкіру і бояться Німців, як чорти свяченої води. Німціж зі своєї сторони не дуже напирають. Вони знають, що як біда притисне і Анґлію і Францію, то обі тоті держави самі прийдуть до них та віддаватимуть Надрення. І хоча всі німецькі ґазети запротестували та обурилися на мову міністрів двох тих ворожих держав — то ціла Німеччина спокійно і з призирством дивиться на це. Побачимо, чия возьме — кажуть собі Німці.

Америка не знає: признати большевиків за дійсних володарів Росії, чи ні. Як відомо, доси вона того не вчинила, а большевики домагаються того признання таки завзято, опираючись на тім, що чейже вони підписали пакт Келлоґа а тим самим стають в велику сімю держав. Америка одначе каже: Де кум де коровай! Підписання пакту та затвердження того підпису — це ще не признання, бо між одним а другим ділом далека дорога. Але частина Американців таки бажає собі признання большевиків за владу, бо хочуть торгувати з ними. І от недавно та справа вилізла в американському сенаті і панове сенатори сварилися аж гей. Та на кінець таки не рішили: визнати, чи ні і відложили її до марта. До того часу прихильники большевиків думають приклонити до себе самого Гувера, який, як відомо, належись до завзятих ворогів большевицької влади і сподіються його добре настроїти до червоних катів. Щоб такий чоловік, як Гувер, зміг змінити свої переконання та погляди, мовби то вони були камізелька — трудно одначе в це повірити. Здається, що й теперішні заходи большевиків підуть на марне. — Оноді відкрито пляни великого замаху на Гувера, якого мали доконати анархісти. Гувер обїздить саме тепер цілу Америку і от в одному місци поставили загорники на шинах велику бомбу, яка булаб розвесла поїзд Гувера, колиб той був вїхав на неї. На щастя бомбу спостерегли, а кільканайцятьох анархістів арештували. Вони зізнали, що цей замах мав бути відплатою за смерть анархістів Сакко і Ванцетті, яких свого часу американський суд засудив буцімто невинно на смерть Супроти можливости другого замаху, Гувера пильнує день і ніч богато жандармерії, а пр. до Арґентини вїхав він в товаристві 1600 вояків.

Болівія розпочала війну з Параґваєм. Обі ті держави, хоча й є членами Союзу Народів і підписали пакт Келлоґа — знайшли собі зачіпку о якусь границю тай почали війну У перших боях згинуло вже кількасот людий. На жадання Союзу війну на якийсь час застановлено, але коли той зажадав, щоб обі держави заперестали її на далі, то і Болівія і Параґвай відповіли, що приймають до відома візвання — і тільки всього. А тимчасом видно не занехали думки про дальшу війну, бо в обох країнах йде мобілізація і під оруже покликано навіть річник 1909. Сусідна держава Чіле на цілу тоту войну здвигнула плечима і сказала: „Моя хата з краю“ А другий сусід, Арґентина, хоче соперників погодити, і поки є завішення оружа, старається наклонити їх до згоди. Чи вдасться — не знати Як бачимо, — то у світі на війну ні Келльоґ ні Союз Народів ліку не має. Хто схоче битися — буде битися.

Чехословаччина перебула вже вибори до парляменту. Вибори ці остільки цікаві, що вони ясно як на долоні виказують настрої та силу поодиноких партій в Чехословаччині. Показакося отже перш всего в них, що урядові партії в тій републиці мають за собою менше виборців, як опозиційні — противні урядови — партії, бо ці останні одержали о 212 тисяч більше голосів, як державні листи. Тим самим опозиція переважалаб урядові-парті) на яких 10—12 мандатів. Це зноваж означає, що теперішний уряд не мавби довіря у своїх громадян і в слід за тим мусить він уступити. Що до скількости, то найбільше голосів дістала партія аґрарна, після ньої соціялістична а опісля комуністична, яка одначе втратила в порівнанні до попередних виборів більш сотні тисяч голосів. Далі йшлиб що до чисельности партія соціял-демократична а на четвертому місці чеська народна партія. На Закарпатті Українці — як звичайно Українці — не йшли одним фронтом і розбилися на ріжні партії. Тим самим вибрано на всіх 12 мандатів Закарпаття всього чотирох послів Українців, з яких лише 1 є правдивим Українцем. Решта це або прихильники уряду, або москвофіли Це остільки дивне, що Українці становсять на Закарпатті 63% всього населення і могли здобути бодай 6 мандатів. Старі гріхи: неграмотність та національна несвідомість і там зломали нас — подібно, як в Галичині при останних виборах.

Австрія має клопіт зі своїми урядниками почти. Вони перед кількома тижнями зажадали супроти цього, що доріжня зросла, тринайцятої пенсії в році від уряду. Уряд зрозумів, що життя дороге, але з причини браку гроша приобіцяв тільки третину щомісячної платні виплатити як тринайцяту пенсію — а почтовики проголосили тоді т. зв. неґативний опір. То значить, що не заперестають праці, але за те працюють докладно після приписів та до означеної години. Відомож що закони чи приписи ніколи не обіймають цілої области життя і що де як де, а на почті треба нераз і поза годину працювати. Тим то й тепер на почтах назбиралися стирти одкладаних пакунків і листів, а що буде за пару днів, як почнеться писанина святочна — просто уявити собі не можна. Та уряд поставився вкінці остро: др. Зайпель сказав у парляменті, де балакали в тій справі посли, що уряд має досить сили, щоб здусити ворохобників. Почтовці тимчасом не бояться цих погроз: раз працюють, друге — за ними стоять усі соціялістичні посли парляменту. Як буде залагоджене це домагання бідних урядовців — про це напишемо. У кождому разі — навіть тих кілька днів, що вже тягнеться „бунт“ — принесе богато шкоди А щож буде на свята? Що буде далі?

Румунія пережила вибори до сойму. Як з гори можна було сподіватися, урядова партія Манію дістала величезну більшість голосів, бо майже 85% а з тої партії увійшли рівнож усі міністри яко посли до сойму. Опісля найбільше голосів здобула собі партія лібералів, з якої послами вийшли ославлений Братіяну та ще кілька його приклонників. Комуністи, які хваляться, що в цілому світі мають дуже богато прихильників, одержали в Румунії всего 35 тисяч голосів і не здобули ні одного мандату. Це тимбільше цікаве, що Румунія — теж найблиша сусідка большевиків і вони шлють до неї величезні гроші, щоб підготовити собі ґрунт. В будучому соймі послів державної листи буде 365, лібералів яких 12, а решту то дістануть менші партії. Маючи таку більшість за собою Манію мабуть швидко переведе усі свої реформи та поправки в цілому життю Румунів — і дасть Бог, що може і нашим браттям, які стогнуть під циганським постолом, усміхнеться доля.

Арабія — країна в Азії — тепер кипить. Вибухло там повстання попиране через Анґлію проти теперішнього володаря Ібн Сауд. Цей королик, що до 1914 р. перебував на вигнанню смілим замахом здобув одну середно-арабську країну, в якій колись панували його предки. За свою невтральність діставав він в часі війни від Анґлії гроші, але несподівано в 1925 р. напав він на державу Геджас, в якій панував поплечник Анґлії Гуссеін і побив його на голову. Опісляж зайняв святі місця Магометан Мекку і Медину і проголосив цілому музулманському світови, що зістає тут королем тільки до часу, поки мешканці Геджасу не виберуть правдивого короля. Мимо того оголосився незадовго королем того краю — а тим обурив проти себе усіх магометан. Перші виступили проти нього індійські Магометане, а їх провідник, Могамед Алі, обїхав усі країни магометанські і за помічю його та Анґлійців вибухло раз повстання, яке Ібн Сауд легко здавив — а оце тепер другий раз. Та теперішне повстання є сильне. Цілий Геджас, підпомаганий Анґлією, вибух бунтом і в Арабії пливе кров одновірців, кров братів за анґлійські гроші.

Всячина.

Памятайте про передплату на слідуючий рік!

З нинішним числом висилаємо календар „Рідної Школи“. Просимо за него вислати даток на Рідну Школу долученим чеком. Хто не вишле датку (бодай 50 ґр.), то скривдить „Рідну Школу“. Календарі ті повинні бути прикрасою кождої хати і кождому повинно впадати в очі, коли він входить до української хати, що її господар виповний свій обовязок супроти „Рідної Школи“. Треба сподіватися, що ніхто з Українців не використає „Рідної Школи“ і календаря за дармо у себе не зоставить.

Інж. Володимир Корженьовський, бувший конструктор фірми будівель. „Текта“ в Празі, нострифікував свій диплом на виділі інжинерії будівельної і водної у Львові.

Адвокат Др. СТЕФАН КОНЮШИК отворив адвокатську канцелярію в Товмачи.

Обманці. По наших селах волочаться люди і збирають жертви на будову церкви в Летні, пов. Дрогобич. Показують навіть якусь книжку. Нам пишуть з Летні, що там гр. кат. церкви ніхто не будує, бо церква є, а громада будує лишень „Нар. Дім“! Отже хто каже, що збирає на гр. кат. церкву, то обманює і такому жертви не треба давати! — В Перемишлі волочиться, якийсь обманець по передмістях і збирає жертви на церкву в Горохівцях без книжки і посвідки уряду парох. Коли ж його питають, де книжка, він каже, що його товариш має та що він зараз в ним прийде. Тоді зникає і вже не вертає Такого обманця, що збирає жертви без книжки, треба передати поліції.

Дня 5. XII. відбулися II. заг. збори Драм. Т-ва ім. Лесі Українки в Перемишлі. За І-ший рік свого істнування Т-во дало 8 вистав. Прихід з них 2279 зол. 29 сот. з того на добродійні цілі видано 341 зол. 32 сот. Майно Т-ва представляє вартість понад 700 зол.

В признанню заслуг Вп. П. Дра В. Загайкевича, віцемаршалка сойму і адвоката в Перемишлі, положених при заснованню і розвою Т-ва. Заг. Збори одноголосно іменували його першим почесним членом Т-ва, До нового Виділу вибрано: К. Марченко — голова, В. Яворський — містоголова, М-р О. Губінський — секретар, О. Сенечко — скарбник, М. Домарацький — господар, В. Шашаровський — режісер, Др. П. Шкурат і О. Німентовська — виділові. До Конр. Комісії: прф. Б. Шехович, Ір. Сенечко, М. Дунай.

Переписка Редакції. *Микола Тернина:* Вашу допись помістимо тоді, коли Ви нам подасьте свою докладну адресу. *Депутація з Маковиска.* З огляду на це, що Ви не застали редактора, просимо нам написати, яку відповідь одержали Ви від компетентних чинників. *Вп. Др. Л. Л. Рог.* Піде — можливо до святочного числа. *Вп. ар. І. Р. в М.* Здається, що ця справа не надається до публікації. Зрештою порадимось.

ПЕРЕМИСЬКІ КІНОТЕАТРИ
від 16 — 26. XII.

Польонія: БОРОТЬБА на ВУЛЬКАНІ — феноментальний фільм ґіґантних вражінь. ТАЙНИЙ КУРЄР — найбільший шляґер сезону з загально любленим Іваном Можухін, його жінкою Петерсонового і Ліль Даґовер

Редута: АТЛЯНТИДА — могучий архитвір по повісти Пера Бевуа з Ж. Анджельо. ДАНТОН І РОБЕСПІЄР — драма революції і великих пристрастей.

Олімпія: АРХИЗЛОДІЙ З ДАМАСКУ — архафільм, що облетів в тріюмфі світ з Дуґляс Фербенксом. На сцяуа: ТАЙНА СТАРОГО РОДУ — перлина польських фільмів зі Смосарською.

ЕССЕНЦІЇ ДО ГОРІВОК і ЛІКЕРІВ артикули і прибори тоалетові, мирру і ладан поручає **Артина і Дофоґорія під „ЗВІЗДОЮ“** в Перемишлі, вул. Францішканська ч. 24. біля міської вежі.

Новинки

ДИВНИЙ ПУСТЕЛЬНИК Під муром кладовища в Ласкорині пов. Ґалворин замешкав від пів року у викопаній в піску ямі дивний старий чоловік. Він їсть тільки сирі корінці, пє воду, не уживає зовсім вогню, а одиноким його другом є когут, який заступає мабуть пустинникови годинник. Ціла його буда є повна всякого зілля і квіту, яким лікує той чоловік в цілій околиці людий та худобу, не беручи ніякої заплати. Люди відносяться до нього вичливо і прихильно. Тому, що наближається зима, постерунок жандармерії не знає, що зробити з тим чоловіком. Мабуть примістять його на зиму в хаті котрогось господаря, а на літо вернувби він до своєї пустельні. Хто такий той чоловік — ніхто не знає.

РОБІТНИКИ НА ЩУДЛАХ. Одна фірма в Торонто в Канаді поручила будову будинку тільки таким робітникам, які можуть працювати на щудлах, Ходило їй о заощадження матеріялу при руштованню. Робітники злолосилися і мурують вони мури, стоячи на щудлах у висоті 2 метри над землею.

ОТТАК ГОДУЮТЬ ЛЮДИЙ! В Ченстохові відкрила поліція злочинну спілку, яка займалася виробом ковбас. До тої спілки належали масарі та гицлі, а ковбаси виробляли вони з мяса хорої худоби, коней а також собак. Свої вироби продавали в Ченстохові, в Ґнезні а навіть в Кракові. Тепер арештовано 12 отих чесних спільників і вони підуть під суд. З ковбасами їх виробу зроблено пробу: пси і коти, які їх зїли — погинули за кілька діб. А люди жили!..

ТРИ ТРУПИ В КЕРНИЦІ. В кольонії Кщонів біля Любліна сталася така подія: У господара Мазурка зникла нагло вода в глубокій керниці. Щоби направити її, спустився туди Павло Цячек, та більш о собі не дав знати. За ним спустився туди Павло Млинок, але також мимо накликувань не давав ніякого знаку життя. В ціли ратунку їх обох до керниці спустився Завісляк Осип, та по середині дороги втратив память, пустив шнур і забився. Як потім показалося, погинули всі вони від ґазів, які добувалися з дна керниці.

СМЕРТЬ ВІД ГОРІВКИ. Марія Стащишин з Половець пов. Чортків поїхала зі своїм братаничем на ярмарок до Бучача. Продавши і купивши, що треба було, Марія і до коршми зайшла. Випила одну і другу, ба й кумоньки надійшли і з ними знов. Так влюлилася, що повертаючи домів, на фірі сконала. Лікарі ствердили, що вона отроїлася алькоголем, якого за багато випила, і від того померла.

СМІЛА ЖІНКА В Малнові пов Мостиска що-раз більше сільська молодіж сходить на манівці. Оноді трьох парубчаків Михайло Даниляк (17-літ), Стефан Прийма (21 літ) і Гриць Тимів (19 літ) вибралися в ночи до Пазьки Ясманіцької, щоб її обікрасти. Але Пазька о півночи пробудилась і вчула, що хтось на подвірю коло шпихліра господарить. Зірвалася як опарена і вилетіла з хати. Побачивши трьох пташків, вона наробила крику, але в тій хвилі смаркачиско Даниляк стрілив до неї з карабіну, але хибив. Але Пазька не з тих, що боїться. Вона як оса скочила до Данилюка, вхопила його за руки і тримала, що сила, хоть збуй хотів вирватися. На крик доньки вибіг отець Пазьки, обоє відібрали збуєви карабін і запровадили на постерунок. Вкоротці арештувала поліція Прийму, а Тимів втік і десь ховається,

КАТАСТРОФИ. В країні Чіле було недавно страшне трясення землі. Урядовий комунікат нароховує 250 вбитих а 600 ранених. Рівночасно майже відчуто землетрус в Алясці та в Альжирі. Шкоди всюди величезні. — Недалеко Інсбрука в Тиролю мусіло військо опорожнити кілька сіл, бо їм загрожують великі снігові маси, що сунуть з гір, т. зв. лявіни. В одному місци лявіна віцтяла залізничий поїзд так, що він не міг ні назад ні вперед їхати. Поки прокопали дорогу — минуло 52 години. Щастя, що ваґони опалювано електрикою, а їсти довожено подорожним на нартах. — Ріка Волга виляла в останніх днях так, що стокількадесять сіл находиться під водою. Люди змогли втічи.

ЯК ЗА ЧАСІВ НЕРОНА. З Китаю доносять, що там збунтувалося в провінції Кавґсу військо і почало різню християн. Цілі села й міста вимордовано та знищено. Досі начислюють до 14 тисяч замордованих, нових мучеників за ідею Христа.

КОЛИ ЧОЛОВІК МАЛІЄ? Бельґійський учений Кетеле обчислив після кільканайцятьлітних студій, що чоловік на старість маліє. І так: від 30—40 р. життя людина не зміняється. Від 40—50 робиться нищий о 1, від 50—60 р. о 3½, від 60—70 р. о 1½, а від 70—80 р. о 1 центиметер. Пізніще височина чоловіка не підпадає вже зміні. Виходить, що від 40 до 80 року життя стаємося менші о 7 центиметрів.

НЕСАМОВИТІ ЯВИЩА відбуваються в хаті селянина Янчака в селі Божидарівка на Волині. Від якогось часу, як тільки 10-літний син Янчака лягає до ліжка, починає щось ковтати в стіну, зразу слабо, опісляж сильніще. Явище це тревае, поки малий Янчак не засне. Старий Янчак зразу дуже боявся того стукоту, взивав і священика і коменданта постерунку до хати — але і вони ствердили, що дійсно щось стукає, як тільки хлопчина йде спати. Всякі пошукування за пукаючим не дали висліду, бо в стіні ковтає і в білий день.

ЩЕ ОДИН НАПАД НА ПОЧТУ. Вечером 9. грудня ц. р. незнаний опришок влів до уряду почтового в Доброводах пов. Збараж. Погрожуючи револьвером, змусив урядничку Кожиневичеву й її мужа отворити йому касу, забрав з неї 595 зол. і пропав серед ночі. Це вже другий напад на почту після Мостів великих у відносно короткому часі.

ЖИВІ ТРУПИ. Що трупи можуть жити і бувати між людьми, про це свідчать оттакі дві події в Німеччини: В місті Ерфурті недавно появилася княжна німецька Магдалина, яка в дійсности вмерла ще в 1880 р. Вона найшла богато прихильників і натягала легковірних на богаті дарунки та позички. По якімсь часі щойно переконалися всі поклонники княжної, що це звичайна ошустка, якою була звичайна служниця Марі-Барт, впрочім дуже подібна до покійної. — Иншим живим трупом є моряк Вотке. Чоловік той виїхав свойого часу в світ і коли довго не давав про себе знати — постаралися його спадкоємці, що суд узнав його за померлого. Тимчасом перед роком Вотке вернув і тепер дармо старається в урядах о право до життя. Коли йому в нищих урядах на заяву, що він хоче ще жити, сказали, що це неможливо з огляду на закони, — звернувся живий неліщик до сойму (так мов то сойм має право воскресити кого). В соймі вніс один посол інтерпеляцію в його справі: доказував, що Вотке і жив і жиє і навіть корисно для держави, бо платив податок. Та навіть найвищий суд, якому віддано ту справу до полагоди, не признав Воткому права до життя, основуючи своє рішення законом, що узнаний судом за неживого повинен до місяця зголосити зажалення неважности. І живий Вотке мусить бути небіщиком, бо не знав, що вмер і проти своєї смерти до місяця не запротестував.

ФАБРИКА КАЛІК. Париська поліція відкрила у доктора Дюпаса правдиву робітню нещасних людий. Чоловік цей при помочі своєї асистентки та цілого гурта аґентів винаходив людий, які забезпечувалися від наглих випадків в товариствах асекураційних, а відтак за добрі гроші або робив їх справді каліками, або видавав тільки фальшиві лікарські свідоцтва. В той спосіб окалічілі люди побирали асекурацію і обезпеченеві товариства потратили через те міліони франків. Нарешті Дюпосови поховзнулася нога, поліція його варстати замкнула а він піде під суд.

ЧЕРЕЗ ТЮТЮН. Мешканець м. Лос Анджелес, Джансон, сварився вічно з жінкою, щоб вона не курила. Та жінки не слухала. Допроваджений оноді до крайности непочлухом жінка Джансон вхопив револьвер, стрілив і ранив жінку. На її крик впав до хати Джасонів сусід Мей та коли став в обороні жінки, Джансон стрілив до нього і вбив його на смерть. Після цього противник тютюну поповнив самовбійство.

СТРАШНА ЖІНКА. Поліція в Будапешті арештувала оноді 50-літну жінку Розалію Таннер. Та жінка від 18-ти літ займалася крадіжками на велику скалю. Дитиною ще належала вона до злодійскої шайки опісляж за апетит до чужих річий сиділа кілька літ в тюрмі, а в останному часі не давала о собі знати і поліція була певна, що вона не жиє. Титчасом Таннерова найшла собі під чужим назвиском службу в готелю і відси ночами вибиралася на полювання. А була така зручна, що вдрапувалася по мурах, як кіт і хоч розпорювала каси та рабувала цілі склепи — піймати її було годі. Вкінціж таки поліції вдалось її прихопити, а в хвилі арештування мала вона коло себе небогато, тільки 120 перстенців та 12 нашийників.

МАЄТОК НА ЛЮБОВІ зробив льондонський помисловець Кук. Він знав про те, що деякі люди не мають талану, особливо коли ходить о листи любовні і заложив бюро, в якому за малою оплатою можна було дістати написаний лист від найгорячійшого до найзимнійшого. В часі війни, як жінки мусіли писати листи на фронт — заробляв Кук дуже богато і поширив свої бюра на великий маштаб. Тепер умер він а маєток, якого доробився на любовних листах оцінюють на міліон долярів.

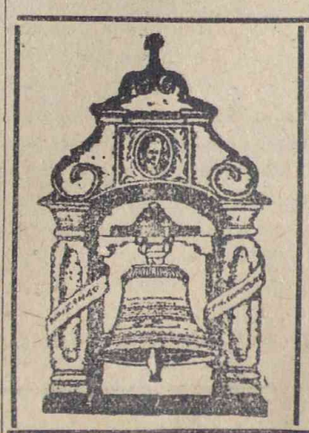

УВАГА

Не купуйте дзвонів по чужих фірмах, котрі Вас використовують, а в додатку дають Вам дзвони з лихої криці.

Найкращі, найтреваліщі, а крім того гармонійні і мельодійні дзвони дістанеться лише

в одинокій українській ліярні дзвонів

Михайла Брилинського

у Львові-Замарстинів ул. св. Михайла ч. 14.

СМЕРТЬ ЧЕРЕЗ ВЕРБУ. Оноді в селі Мочерадах пов. Мостиска забито чоловіка з дрібної причини. Отсе двох братів Синьчаків задумали зрубати вербу, яка стояла на границі між їх ґрунтом а ґрунтом сусіди Стоколоси. Вийшли отже з сокирами й почали рубати. Та Стоколоса вибіг з хати і підняв крик Від слів прийшло до бійки, причому котрийсь з братів Синьчаків потягнув Стоколосу мотикою по голові так, що той небаром сконав. Синьчаків арештували і засадили за крати.

НЕДАЛЕКО ЗОЛОТА. В районі Сретівска на Сибірі осунулася в копальнях золота земля і відгородила від світа 46 робітників. Живцем замуровані робітники живуть, дають о собі сиґнали, але викопати їх не можливо Жде їх смерть з голоду побіч накопаного золота. Це страшне.

ДЛЯ ДОБРА ЛЮДИНИ. Часами на черепі попри людський мозок творяться хоробові нарости, які спричинюють або смерть або божевілля. Дотепер боротьба з ними та операція їх була дуже важка. І щойно перед тижнем лікар Уліямс, Анґлієць, винайшов машину, звану трепанатор, яка на протязі пів мінути вирізує в тому місці де є нарости, череп та дозваляє вставити там здоровий кусок кости. Винахід той приймив лікарський світ з одушевлянням.

ДИТИНА З ХВОСТОМ. В американському місті Кнухейл вродилася дівчинка з хвостом, що є довгий на 7 цалів. Це буде найдовший хвіст, який колинебудь ствердили лікарі у новонарожених дітей. Хвостатих дітей знає наука до тепер 25 штук.

НІМИЙ ЯСНОВИДЕЦЬ. На світі є дива, яких людський розум ніяк розвязати не може. До таких можна зачислити і Василя Дивидяка з Жирави коло Ходорова. Цей чоловік, від колиски німий, має дар відгадувати минувшину людий, їх зайняття і навіть думки. Хата його є завжди повна людий, які приходять по пораду. Мабуть в тому випадку маємо до діла з силою людського духа, т. зв. телепатією, або відчуванням, яка ще не є прослідженa. Одначе поступовання Давидяка виключає усяке обманство.

ЛЬВІВСЬКІ ПОРЯДКИ. Передкількома днями підчас морозного дня падав у нас дощ. В наслідок цього у Львові покрилися тротуари ожеледою, а маґістрат так добрав про усунення її, що в однім дни стація ратункова уділила помочі 15 людям, які падаючи зломили чи то руку чи ногу. Пятнайцять поломаних рук і ніг — трохи забогато!

МІЛІОН ДОЛЯРІВ ЗА ЖІНКУ. Хінський ґенерал Чанґ-Кай-Шек мав таку пригоду: Його жінка поїхала до шпиталю відвідати хору товаришку. Свій самохід відіслала до дому. Незадовго вийшла і побачивши, що її авто не відїхало — сіла до нього. В дорозі щойно зауважила, що їде кудись в незнаний бік міста. Почала кричати, але це нічого не помогло. Шофер, що провадив авто таке саме як її, завіз ґенералову до якогось дому за місто і там зрозуміла вона щойно, що попала в руки бандитів. На другий день до Чанґ-Кай-Шека прийшов елеґантний чоловік та зажадав міліон долярів за зворот жінки. „А ти не боїшся смерти?“ — спитав ґенерал. „Ні — відповів той. — Якщо я до завтра не верну, то ваша жінка згине.“ Не мав отже бідний ґенерал иншої ради: заплатив міліон долярів і жінка вернула до дому.

ДОБРИЙ ЗЯТЬ. В одній хаті в селі Туре повіт Радехів повстала сварка між господарем Михайлом Оливою а його тестем Андрієм Іванчишиним. В насі суперечки Олива вхопив за столець і вдарив ним батька своєї жінки по голові так, що йому розлетівся череп і він сконав на місци. „Зятика“ арештували.

КРІВАВЕ ДЕСЯТИЛІТТЯ. Недавно обходила чисельна вірменська кольонія міста Ліону у Франції десятиліття своєї републики. На академії з приводу того свята почалася бійка. Ножі, палки й револьвери пішли в рух. Коли прийшла толіція на салю, застала там не богато тільки шість важко ранених людий, з яких досі двох умерло. Було десятиліття кервaве у Львові, чомуб то і в Ліоні не малоб бути — правда?

ОПЕРАЦІЯ В ГОРТАНЦІ. В одним цирку Каліфорнії пописувалася якась молода дівчина освоєною львицею, яка вміла богато штучок і слухала своєї пані, наче пес. Оноді підчас їди застрягла їй в гортанці скалка кости. Гортанка запухла і бідне звіря не могло нічого їсти. Треба було зробити операцію, а ніякий лікар не хотів піднятися цього завдання і пхнути руку між два ряди страшних зубів. Властителька львиці рішила супроти цього сама допомогти своїй приятельці: рішуче пхнула руку в її горло і вийняла кістку. Львиця ані дрогнула. А по операції присунулася до своєї пані і почала лизати їй ноги на знак подяки.

РОЗБОЇ, РАБУНКИ И МОРДИ. Купець Крель з Тернополя був такої острої крови, що не міг спокійно дивитися на конкуренцію, яку робив йому своїм склепом сусід Бернгольц. Оноді лють Креля дійшла до того, що зустрівши ворога на вулиці, скочив до нього з ножем. Конкурент боронився завзято, але ніж Креля вліз в око Бергольца і воно виплило геть. — Парубок Миколаєвич з Сидорівки біля Бродів закликав оноді Лукаша Олійника до реставрації. Замісто пивом почастував Миколаєвич свого приятеля трьома ножами в груди так, що мусіли його віддати до шпиталю. — Михайло Горний, Олекса Навроцький і Степан Савицький зі своєю мамою Євкою творили шайку бандитську в Мостах великих. Оноді всі три мущини вибрались до сусідного села Борово на рабунок. По дорозі почалася між ними сварка, а конець її був такий, що Навроцький розколов голову Савицькому сокирою. Опісля бандит побіг до його мами і у сні замордував її тою самою сокирою, що сина. Обох розбишак арештовано. — На калуській дорозі до Журавна Микола Сидір напав зі своїми спільниками не на кого иншого тільки на рідного брата Івана, який віз на возі бочку пива. Бандити пиво забрали, а до того ще й побили тяжко Івана.

ПОВІТ ПЕЧЕНІЖИН ЗНИК. Рада міністрів ухвалила, що печеніжинський повіт буде знесений. Ту ухвалу переслано вже міністрам спр. внутрішних та воєводі станиславівському до виконання. Ціла область повіту Печеніжин буде влучена до повіту коломийського.

99-ЛІТНИЙ ЛЮБОВНИК. Старий 99-літний Несторович з Шишкович на Литві напився оноді оцтового спірту хотячи позбавити себе життя. Його відратували, а за кілька днів старець вбив собі ніж в живіт. І тим разом привернули його до життя. Та завзятий самовбійник доконав таки свого і оноді повісився. В листі, який лишив, пише, що не може жити, бо залюбився в молодій дівчині а та його не хоче.

НОВІ КНИЖКИ.

Автори й видавництва, які бажають рецензії, зволять прислати два примірники даної книжки.

Історичний **КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ“** на рік 1929. Львів 1929 Накладом Видавництва „Червоної Калини“ Стор. 176. Писати оцінку календаря „Червоної Калини“ — річ дуже легка. Як кождого року, так і тепер вийшов він дуже гарний. Однак сего року треба підкреслити ще одно відрадне явище. Ще далеко до нового року, а Видавництво мусіло видати вже третій наклад календаря, а се у нас річ нечувана. Видко, що календарі „Червоної Калини“ мусять мати свою славу, яка з року на рік зростає, коли попит на них такий великий. Пригляньмося змістові календаря. Вже самі назвиска авторів дають запоруку, що читач знайде богато цікавого для себе. Такі автори як Б. Лепкий, Д. Донцов, ґен. Всеволод Петрів, Р. Дудко, Ю. Шкрумеляк мають вже своїх читачів, які дуже радо прочитають кожду їх стрічку. Инші автори знова подають щось зовсім нового. Для мене особисто є стаття *Р Винницького „Похід на Крим“* (стор. 21—29) неввичайно цікава, бо зміст її подав мені щось зовсім нового. З другої сторони знова мимоволі мусить в душі читача зродитися рефлексія, чому то наші політики були такі нерозумні і так легко зреклися Криму, лишаючи у населення і війська превеликий жаль, бо вони не могли ніяким чином зрозуміти „висшої політики“ Деякі статті як прим. *Др. В. Шировського: „Укр. Січові Стрільці на Запоріжу“* (стор. 40—44); *М Середи: „Перші україн. військові частини“* (стор. 45—51); *Л. Веринського: „Вишкіл і Кіш УСС над Дніпром“* (стор. 139—142) — се цінні причинки до історії української армії. Деякі із статей — се особисті спомини очевидців великих подій. Цікаві є спомини *Юрія Магалевського* (стор. 155—161). Представлені тут події в січні 1918 р. на стації Київ II. На стор. 156 читаємо дуже цінне признання автора: „Уряд наш не розумів, що вся його сила була в тому, що він був перш всього націоналістичним, (а потім соціялістичним) і чим більш він перед III інтернаціоналом старався доказати свою соціялістичність, тим більш губив свій авторітет і симпатії в населення, та з кожним днем трагив більше території і ставав слабшим“. На жаль сего і нині ще многі не хотять зрозуміти. Або уряд кликав до війська та „на жаль, з посеред зареєстрованих в Київі 30.000 старшин, зголосилося дуже мало, а як потім большевики захопили Київ, то розстріляли кілька тисяч“. (стор. 160) Так вчили наших патріотизму! Взагалі лектура споминів пригадує мені мимоволі віршу сказати:

„А не в еден гуж тягнуть:
Той на право, той на ліво
— — — — — — — — —
През незгоду всі пропали,
Самі себе звоєвали“.

— Велику частину календаря творять оповідання з визвольної війни. Я ставлю ci оповідання дуже високо, бо вони здебільша представляють світлі і незвичайно гарні картини. На них може виховуватись наша молодь і вони піддержують в народі історичну традицію. До них треба зачислити оповідання ветерана галицьких письменників *А. Чайковського: „Осип Струмеляк“* (стор. 82—85) з дуже ефектовним закінченнєм:

„Скажи, мандрівче, Україні, що ми вірні Її сини в Її обороні зложили наше молоде життя“...

„Були у нас Леоніди, та не було доброї долі...“

До змісту календаря дібрано добре 29 образків (в тім портрет гетьмана І. Мазепи на цілу сторону). — Під конець треба звернути увагу ще на одну обставину, а іменно на дуже обильний анонсовий відділ. Се найліпший доказ, що календар „Червоної Калини“ є дуже популярний.

І. М.

Надіслане.

III. Загальні Збори Філії Центр. Комітету допомоги україн. еміґрантам в Перемишлі, відбудуться з звичайним порядком денним, в суботу 22. грудня о год. 7. веч. в салі Міщанської Каси.

КОНКУРС

Повідомляється, що речинець конкурсу розписаного на просвітянський гимн: I) слова з музикою або II) тільки текст — упливає з днем 31. грудня бр. — Головний Виділ Т-ва „Просвіта“ у Львові.

Простійний кавалер, на сталій посаді, ожениться з Українкою, панною молодою і гарною. Посаг не конечний. Листи з фотоґрафією слати p. Stopnica (Kieleckie) скр. почт. „36“.

Повідомляється товаришів записаних на Виділ Права Ягайлонського Університету, що з днем 1. грудня 19.8 р. засновано Секцію Правників при У. С. Г. в Кракові. — Секція уділяє всякі інформації відносно: вписів, збирання nomen'ів, універ. оплат, нострифікації і т. д. По інформації належить зголошуватися на адресу: Юрій Савицький, Краків — Університет Ягайлонський. На відповідь проситься залучити значок.

Адвокат
Др. Микола Рибак
веде адвокатську канцелярію
в Перемишлі при ул. Пілсудського 1. в льокали канцелярії бл. п. дра Т. Кормоша.

ЛІКАР-СПЕЦ. НЕДУГ ВНУТР.
Др. Остап Прийма
ЛЬВІВ, ул. ЛИЧАКІВСЬКА 32
Просвітлювання Рентґеном
ТЕЛЕФОН 61-50.

Др. Михайло Кое
лікар очей (окуліст) ординує в Перемишлі, вул. Міцкевича 11 (в почтовім будинку).

ЛІКАР
Др. Роман Несторович
ординує у внутрішних і жіночих недугах в Перемишлі, ул. Францішканська 37 II (площа на Брамі). Власна хемічна і мікроскопічна лябораторія.

Др. Іванна Вітошинська
ординує в діточих і внутрішних недугах в Перемишлі, вул. Миколая 6 (бічна Чарнецького).

ДЕНТИСТ
Мед. Др. СТЕПАН ДМОХОВСЬКИЙ
6. лікар Поліклініки у Берліні
Перемишль, Колійова 1.
Усі в обсяг новітньої дентистики входячі роботи. Прецизійна техніка дентистична.
Спеціялістичне лічення осіб вразливих і нервових.

Домагайтесь найдобірнійших папірців до курення
„КАЛИНА“
з фабрики кооперативи „Будучність“ в Тернополі.

Спробуй намястку кави
„КОЛІНКА“
і домішку до кави
„СТАР“
найліпші, найекономічніщі!

ЖАДАЙТЕ І УЖИВАЙТЕ
одиноку найліпшу і своєрідну
ПАСТУ ДО ОБУВИ
ЕЛЕҐАНТ
О. Левицької і Ски.
Львів, Кордецького 51.

ЖАДАЙТЕ
у всіх кооперативах
МИЛА
Кооперативної Фабрики
„ЦЕНТРОСОЮЗ“

МАҐАЗИН ОБУВИ
ТОМА ЛАШКЕВИЧ
Перемишль, ул. Владиче 3.
поручає для шкільної молоді обуве заграничне, краєве, як власного виробу, роблене на міру.

До ВП. Фрайліха спеціяліста пропуклинових хоріб ЛЬВІВ, Городецька 35.
Я терпів від кільканайцять літ на пропуклину, носив ріжні бандажі не тільки безуспішно, але навіть шкідливо, бо через невміле примінення погіршили вони тільки хоробу.
Доперва на поручення о. Ґолінського, який по перебутій операції мусів удатися до п. Фрайліха — удався я рівнож до нього. Бандаж М. Фрайліха приміненний з повною вмілістю так, що тепер чуюся здоровим. Поручаючи Його всім терплячим на пропуклину, як спеціяліста, остаю *о. Іван Владзінські, канонік* ректор повчатковського костела в Люблині.
Замітка: Опаски черевні для жінок і мущин на зниження жолудка можна замовляти почтою. — ОПАСКИ ПРОПУКЛИНОВІ допасовується лише особисто, через що приїзд є конечно потрібний.

Спробуй а переконаєшся!!
„фосфоліна“ до швидкого тучення свинь „фосфоліна“
побуджує апетит, зміцнює кости і протягом короткого часу прибуває на вазі подвійно. Почтова пачка 4½ кг. — 9 зол. висилає за післяплатою
В. Ґ. Мушинський, Перемишль, Францішканська 2.
МАЛИЙ ВИДАТОК — КОРИСТЬ ПОДВІЙНА!

В листопаді і грудни помічні погної на весну найдешевші!
Тому вже **замовляйте їх** а передусім
салітру та потасові соли,
яких на весні не можна вже дістати.
Замовляйте цілий ваґон, бо тоді погної майже о четвертину дешевші. — Погної даємо на **безпроцентовий векслевий кредит**, платний аж 15. жовтня 1929 р. Купуйте погної лише **у фахових фірм**, що дають **найліпший товар** і порадять, який ґатунок треба дати на **Вашу** землю.
Жадайте цінників! **Жадайте цінників!**
Кооп. Спілка Українських Аґрономів у Львові вул. Собіського 28.

Аптика і Дроґерія під „Звіздою“
істнуюча від 50 літ
в Перемишлі, ул. Францішканська ч. 24 (біля вежі)
поручає всякі аптичні ліки і всі артикули входячі в круг дроґерії

НОВО ОТВОРЕНА РОБІТНЯ
жіночих і мужеських одягів, костюмів і плащів
ЮЛІЯНА СТРУТИНСЬКОГО
в ПЕРЕМИШЛІ — вул. Дворського ч. 1.
Замовлення виконується після найновійших моделів і журналів, як найстараннійше і по приступних цінах.
ГРОМАДЯНЕ! Тямте: Свій до свого!
— Своя робота до своєї робітні! —

До П. Т. Громадянства!
Товариство „КАРПАТІЯ“ приймає обезпечення на життя і ренти під найкориснійшими услівями у всіх можливих комбінаціях — в твердій валюті (долярах і швайц. франках).
Через побудовання на твердих основах, реасекурацію і ґваранційний рез. капітал **дає повну ґваранцію!**
Тому всі Українці обезпечують свою старість і життя та будучність своїх синів і доньок **тільки** в своїм рідним інституті!
На перемиській Землі переводить обезпечення та уділює всяких інформацій наша „Повітова Аґенція“ при ул. Ґрунвальдській ч. 1. II. поверх (сейчас за мостом), котру веде п. Ярослав Ґуґлевич — **і туди просимо у всіх асек. справах звертатися** письменно або устно в годинах урядових від 11—2. — З поважанням
„КАРПАТІЯ“ товариство вз. обезп. на життя і ренти **У ЛЬВОВІ.**

Членам Т-ва „ДНІСТЕР“ до відома!
Згідно з обовязуючим законом кожний член Т-ва взаїм. об. „Дністер“ **мусить найдальше до кінця грудня ор. викупити полісу „Дністра“** на обезпечення дозволеної законом 1/3 части будинків на 1929 рік. — Хто в означеному речинці не викупить своєї поліси на 1929 р. того будинки з днем 1. січня 1929 перейдуть в цілости до обезпечення в П. З. У. В.
Члени „Дністра не є обовязані передкладати своїх поліс до реєстрації повітовим інспекторам ПЗУВ, бо Т-во „Дністер“ займеться само предложенням ПЗУВ спису викуплених на 1929 р. будинкових поліс. Підвишку оціночних вартостей на 1929 р. зарядив ПЗУВ, і ся підвишка є після закона міродайною і обовязуючою другі Товариства, отже і Т-во „Дністер“.

УВАГА!
Не купуйте дзвонів
у повоєнних фірмах і не дайте себе обманювати людям, які зі штукою відливання дзвонів ніколи нічого спільного не мали а удавайтеся все з довірям
до старої, славнозвісної нашої фірми
Братів Фельчинських
в Калуші, вул. Сівецька
і в Перемишлі ул. Красінського
Тел. ч. 108. :-: ч. 63. :-: Тел. ч. 108

НАЙДЕШЕВШЕ ЖЕРЕЛО ЗАКУПУ.
Позір! п. т. Позір!
Кооперативи і сільські Крамниці
ГУРТІВНИЙ СКЛАД
волічки, вовни, копу, заполочи, бавовни до вишивок в мотках KLARK DMC, шовку, шпулькових ниток, HARLAND, Тройки, гарасівок, стяжок, крепінок, коронок, обшивок, тасемок, гребінів, ґузиків, ножів, батогів, паперців і туток „Солялі“, вошити, всілякі паперові вироби і шкільні прилади, як також
величезний вибір ґалянтерійних товарів
задля закупу просто з фабрик
по значно зредукованих цінах поручає
ПЕРЕДВОЄННА ЗНАНА ФІРМА ОСНОВАНА 1904 р.
ЛЕВ ЛЕВЕН
Станиславів, Ринок ч. 15, вхід від вул. Берка ч. 3.

Видавець і відвічальний редактор: Осип Сенечко. З друкарні Кнолєра і Сина в Перемишлі.